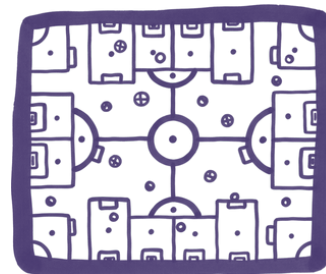

Proč Evropa nemá svůj Google?

Protože evropská firma startuje na trhu rozděleném do 27 právních systémů a 24 jazyků, zatímco americká má od prvního dne 330 milionů zákazníků a nejhlubší kapitálový trh světa.

Talent to není. Evropané stáli u zrodu překvapivě ho množství technologií, které dnes svět považuje za americké. Stojí za to projít si, kde se ta cesta pokaždé zlomí.

Nebylo to vždycky tak

V roce 2007 vyráběla největší mobilní telefony světa Evropa – Nokia držela asi 40 % globálního trhu. Skype vznikl v Tallinnu; koupil ho eBay a pak Microsoft. DeepMind, dnes nejslavnější laboratoř umělé inteligence, založili v Londýně; koupil ho Google. ARM, britská firma, jejíž čipy má v kapse skoro každý člověk na planetě, šla v roce 2023 na burzu – na newyorský Nasdaq, ne do Londýna. Spotify je švédské, ale obchoduje se v New Yorku. BioNTech, německý tvůrce covidové vakcíny, taky.

Vidíte ten vzorec. Evropa umí vymyslet. Vyrůst už ne – a sklízí se jinde.

Kde se to láme

Rozdělený trh. Americký startup napíše aplikaci a od prvního dne ji prodává 330 milionům lidí v jednom jazyce, podle jednoho práva, s jednou daňovou správou. Evropský startup má teoreticky 450 milionů zákazníků – prakticky ale expanduje zemi po zemi: nový jazyk, nový právní řád, nové licence, nová DPH. Takzvaný jednotný trh funguje dobře pro zboží; pro služby a digitální produkty je z velké části stále jen slovní spojení. Firma tak roste o poznání pomaleji právě v letech, kdy se rozhoduje, kdo ovládne obor.

Mělké kapitálové trhy. Americké fondy rizikového kapitálu investují ročně čtyř- až pětinasobek těch evropských. Americké penzijní fondy pumpují úspory do akcií a startupů; evropské úspory

leží převážně v bankách a dluhopisech. Když evropská firma doroste do velikosti, kdy potřebuje miliardy, zjistí, že evropská burza jí je nedokáže dát – a odejde na Nasdaq. Draghiho zpráva pro Evropskou komisi tenhle rozdíl vyčíslila: Evropě chybí investice zhruba 800 miliard eur ročně, aby držela krok.

Trest za pád. V Kalifornii je zkrachovalý zakladatel zkušený zakladatel. Ve většině Evropy je to dlužník s poznamenaným rejstříkem a insolvencí na roky. Kde je pád dražší, zkouší se mihnout.

K poctivosti patří dodat: ano, evropská regulace umí být těžkopádná a její náklady dopadají na malé firmy dříve než na velké. Ale samotné „Brusel moc reguluje“ ten příběh nevysvětlí – Amerika reguluje také. Rozhodující rozdíl je velikost hřiště: jeden trh, jeden kapitál, jedna startovací dráha.

Co s tím má společného jednota kontinentu

Všimněte si, že všechny tři zlomy mají stejný tvar. Nejsou to příběhy o líných inženýrech nebo hloupých zakladatelích – jsou to příběhy o kontinentu, který se rozhodl zůstat rozdělený na 27 malých hřišť a pak se diví, že mistři světa vyrůstají jinde.

Jednotný trh není přírodní úkaz, je to politické dílo – a dodělané je zatím napůl. Skutečně jeden trh pro služby, jeden kapitálový trh, jedna burza, na které evropská firma unese miliardové úpisy: nic z toho není technický problém. Je to otázka, jestli náš kontinent chce jednat jako celek.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Byla někdy Evropa v technologiích první?

Opakovaně. Nokia vládla mobilům, Skype vynalezl internetové volání, DeepMind definoval moderní umělou inteligenci, ARM navrhuje čipy pro většinu telefonů světa. Zlom nastává ve fázi růstu, ne u nápadu.

Proč evropské firmy odcházejí do Ameriky?

Kvůli kapitálu a velikosti trhu. Americké fondy investují násobně víc a americká burza unese úpisy, na které evropské trhy nestačí. Firma jde za penězi a zákazníky.

Co je to jednotný kapitálový trh?

Projekt, aby úspory a investice tekly volně po celém kontinentu – jedna pravidla pro burzy, fondy a úpisy místo 27 národních režimů. Léta se o něm mluví, dokončený není.

Kolik investuje Evropa do inovací ve srovnání s USA?

Méně ve výzkumu i v rizikovém kapitálu; Draghiho zpráva odhaduje celkovou investiční mezeru na zhruba 800 miliard eur ročně. Žádná z deseti nejhodnotnějších technologických firem světa dnes není evropská.

Může se to ještě otočit?

Může – příklady ASML nebo Spotify ukazují, že evropská firma světové třídy vyrůst umí. Otočení ale nezařídí jedna firma; potřebuje jedno hřiště: dokončený jednotný trh a společný kapitál.

ZDROJE

- Draghiho zpráva o konkurenceschopnosti (2024, investiční mezera)
- Data o VC investicích USA vs. Evropa (Dealroom/Pitch-Book)
- Tržní podíl Nokie 2007
- IPO ARM/Spotify/BioNTech
- Žebříček tržních kapitalizací technologických firem